

Tas Latweeschu lauschu draugs.

1835. 25. April.

17ta lappa.

Taunas sinnas.

No Rihges. Winn' puff' Daugawas pa leeldeenam nabbags behrs, 7 gaddus wezzumâ, tik neschehligi no schuhpta tikke fasisis, ka 4 deenas gau-schâs mohkâs gulleja, kamehr beidsot nomirre.

No Sallas pils, Widsemme. Labba teesa Tschigganu 23schâ Merg nahze us muischu un zahlus un zittas ehdamas leetas nosagge. Leelkungi pawehleja, winnus fanemt un us Rihgu west, bet laudis tik ar mohkâhm paklauffija, fazzidami: kas tik tahdeem burweem rohkas peeleeft, tam jau arween nelaimen usnahkocht. — Mahkofschâ nakti dsird wakneeks breefmigu trohksni aitu kuhct, bet ne eet wis, raudsicht, kas tur noteekt, ar leelahm bailehm tik dohmadams, ka gan weens no Tschigganeem zitteem ne buhschoht lihds gahjis us Rihgu, bet te fheppees un par wilkatu palizzis, nupatt aitam uskrihtocht. Un raug', rihta agrumâ atrohn kuhct durri teescham wallâ, strikki, ar fo bija aisdarrihts, kâ ar sohbeem nograustu un eekschâ, — af tawas breefmas! 10 awis, — 4 aitas un 6 jehrus, — neschehligi nomaitatas. Galwa driht wiffahm kâ eekohstas, daschahm arri kruhtis zaur, zittahm kahjas salaustras un weenai wiffas kahjas gluschi nokohstas. Wiffi muischas laudis eet kuhct, breefmas pahrraudsicht, un atradduschi, ka tahs no wilka ne warreja buht, jau galwu kratta, dohmadami: nu wairs leelkungi ne smeess, kad winneem stahsta paher wilkateem. — Bet kurfch kristigs zilweks aplam gan smeess paher stahsteem no wilkateem? Gluschi tik ja-rauda, ka laudim no tehmu tehweem wehl pulks tahdu negudru dohmu prahtâ irr, kas winnus weenâ gabbalâ eebailo un winnus un zittus driht fshadê warr eewest. — Tad nu ne bija wilkats? — Bet kas tad nu zits tahs aitas bija maitajis? — Laitam feskis? jo laudis stahsta, wiffahm 10 awim affinis effocht bijis isfihstas. — Ne bija nedf wilkats, nedf feskis, nedf Tschiggans to aitu fepkawa. Bija zits,

us fo neweens ne bija dohmajis. — Zeelkungeem tur us muischu bija trihs ehseki: ehsehis, Kehwe un kummelsch; ehsehis, neweenam ne sinnoht, bija palizis flimms un tihri kà traks, tik oherà deenà ar affinainu mutti tikke atrasts, kohde, kas ween wiina preekschâ nahze, un kad wiinu peesehje, tad pats few krushtis tàpatt sakohde un saplehse, kà aitam bija darrijis. Trefschâ deenà winsch nosprahge. Kehwe, diwàs deenàs wiinu welti meklejusi, arri palikke flimma, sahze tesmenus few nokohst, arri eekohde kummelu, sawu paschu kahju kohde zaur, un, kautgan wiinnai affini laide, pehz dewin deenahm jau nosprahge. Nihges lohpu-dakteris, isnahzis un wissu isklaufinajis, likke Kehwes meefas usgreest un, eekshas apraudsijis, fazzija: schi sawada ehsetu flimmiba ihsten' ne effoht bijusi wis traktiba, bet dellama waina un galwas smadsenu kaite: lohpi arri no breefingahm sahpehm ween tik neganti us kohsschanu effoht bijuschi. Kummelsch, kurram affini laide un narrizi likke, wehl taggad weffels. Bet woi laudis nu jau us preekschu sawas pasakkas no wilkateem kaunosees, to gan ne sinnam, bet zerream.

• No Kursemmes. Tai nakti, 24tai Bewrar nahkohst, Laukesch-muischâ Illuksta aprinkti gohdigam melderam eeksch paschahm mahjahm 3 rasbaineehi, ar lakkateem ap mutti, uskritte un wiinu paschu, sainneezi, meitu un selli gau-schi mohzija, ar deggofschahm waskufwezzehm winnus pee rohkahm un kahjahm tik ilgi swillinaja, kamehr wissu naudu, 114 sudraba rubtus, no winneem isdabbuja, ar fo arri tuhlihn dewahs prohjam. — Pehz diwahm deenahm tanni paschâ muischâ atkal diwi laupitaji paschâ leel-zekâ brahd sineekam uskritte un winnam 20 fudr. rubtus nokehme.

- Kam wainas, ka dahrsa kohku kohpschana dascheem sainneekem labbi ne isdohdahs?

Muhfu pussê wehl retti atrohnahs sainneeki, eeksch kurre dahrseem ahbotu kohki no graudeem buhtu audsehiti. Wissleelaka daka no mescha irr atnesti. Un kad arri kam laimejahs, kahdus no graudeem isaudsehiti, tad tohs pamett pawisfam nepohretus, gaididams jau bes tam labbus augtus no winneem redsehiti. Jo fakka, zitti tak bes pohteschanas ahbotus effoht dabbujuschi un laikam no schahs paschas fortes winneem dewuschi sehklas. Bet, kad jau schee, kas eeksch pilssehthalm woi pa tirgu ahbotus no wissbrangakahm Wahzsemmes fortehm nopirke un sehllu eelikke wisslabbakâ semmê, tik pa labbeem ahbotu gaddeem kahdus rettus, masus augtus sadabbu, woi tad buhs brishnums, ka atkal no schahm.

feklähm tik tahdi kohki isaugs, kurreem woi ne mas naw ahboti, woi pawiffam fihki, retti, faprahgufchi un negahrdi buhs? — Zits sawus ahbotu, kirfchu un zittus dahrsa kohkus pohte gan, bet nemm sarrus no mescha kohkeem, woi no zittahm nelabbahm fortehm, un tad winna kohki ikpawaffarâ gan pilni ar seedeem stahw, bet pahrsedejufchi, seedi nobirst un nei ohgu nei ahbotu pee kohkeem paleef. Winneem tad tahds tumfibas-behrnu fakkams wahrds nahf no muttes: "Deems sinn, kas muhsu dahrsa ahbotus buhs eesadsis. Zitteem fainneekeem ne us pussi tik leeli dahrsi un katrâ gaddâ dauds ahbotu us tirgu un pilssehtâs pahrdohd, bet pee muhsu kohkeem, kad arri brangi seedeja, glufchi fihki un faprahgufchi ahboti aug un daschu gaddu pawiffam nekahdu newaid. Tas taf no Deema ne warr buht; to irr launi zilweli ar sawahm welna ffohlahm apbuh-rufchi." Bet schee lautini ne apdohma wis, ka tas nahf zaur to, ka winni woi sehklas woi pohtejamus sarrus no nelabbahm fortehm nehme un ka nelabas fortes kohkam dauds tuffchu seedu irr, kurreem ne mas naw spehka, eenahft eeksch augleem. — Zitti atkal leelijahs ar sawadu ffunsti, ka prohtohht tâ darriht, ka dahrsa kohkeem nahkamâ waffarâ wairak augtu buhs isdohht. Get ar biffehm rohka pa gawenu laifu, wiffwairak salkâ zettordeenâ, leelâ peektdeenâ, un arri Jurgu Deenâ preeksch faules lehfschanas dahrsâ un iskuff ar biffehm katru kohku, fazzidami tâ: "dohd' ahbotu! dohd' ahbotu!" kamehr wiss dahrs labbi irr iskults; sinnams, tad biffehm waijaga noplifusfchahm palift un ahbotu — paleef tikpat kâ bijufchi. —

Ja tu nu labbus augtus gribbi redseht, tad tew buhs sinnahht, ka tikpat no sehklähm isandsehteem, kâ no mescha atneesteem ahbotu kohkeem waijaga poh-tehteem buht. Ja tawâ dahrsâ kohku-ffohla naw un tu no mescha kahdu kohzihu gribbi atnest, tad jau gaddu papreekschu pawaffaras laikâ tew winnu labbâ semmê buhs eestahdiht, ka tu ohtrâ pawaffarâ, no ustizameem dahrsneekeem sarrus no labbahm fortehm dabbujis, winnus warrefi pohchteht. Tad tawi kohki driht eefahks augtus neffin, tu neweenu gaddu ne paliksi nei bes ohgahm, nei bes ahbokeem, lai nu gan dahrsa augti zittâ gaddâ wairak, zittâ masak gaddahs, tew no burweem un pesteteem bihfaschana ne buhs, ka tee tawu dahrsa laimi panems, un arri tas labbums tew buhs, ka tawas biffes pehz kohku kulfchanas ne tiks faplehtas, kâ zittahm reisehm, kad tawi kohki wehl ne dewe ahbotu.

Lai nu arri laudim prahts wairak neffahs, jau labbi refnus ahbotu kohkus no mescha nest, ne kâ puhletees ar graudinu sehfschanu un ilgi gaidiht us augumu, bet kapehz winni pee sawu kohku dehstifchanu to mahzibu ne nemm wehrâ, ka wiffseem jaunstahditeem kohkeem wirfoni ar affu nasi irr nogreeschami, un ka kohks, jo leelaks pats un jo flitaka winnam fakne irr, jo wairak apgreeschanas gribb? Rapehz labbi ne apdohma, ka katram jaundehstitam kohkam pa pirmu gaddu faknes wehl irr wahjas, un, tik dauds fullas no semmes ne warr eesihst, zif pulkam sarru waijaga, un ka zaur to ween dauds tahdu kohku sakalst, ka winneem wirfonus ne nogreesche? — Zurpretti laudis tik no mescha kohkeem ween nogreesch wirfonus, fazzidami: tik augsti jau ne pohteschoht un tur jau kohka

deesgan wehl paleekohht; bet pohstetus kohkus stahhidami, wiinnu ne nogreesch ne sarvinnu un fakka: kad nogreeschohht, tad kohks pahr dauds gaddeem ne warreschohht ataugt. — No mescha isrohkoht ahbeles, wiinni arween faknes nodurr' ihsas un, mahjâs pahrneffuschi, dohbi wehl schauraku isrohht, ne kâ israktam kohkam faknes irr, un labbi dsikku. Tad kohku ar warru bahsch dohbê un kad wehl gaddahs kahda fakne garraka un ne gribb dohbei lihst eekschâ, tad faknei tuhlin ar zirwi uszehrt, lai paleek ihsaka, ka ar kahjahm kohka faknes warr eedsicht dohbes dibbenâ, un turklaht fakka: jo dsikkal' jo labbat' effohht kohkam. Ap fakneem wiinni leek papilnam fuhdu: tee kohkam spehku pee augfchanas dohdohht, un tad tahs paschas israktas semmes, weenlihd's woi irr labbas woi irr flittas, sagrubhsch faknehm wirsû un ar kahjahm stipri saminn. Kad nu kohks ne aug, tad fahf paschi brihnotees, kas tas warroht buht? Zif labbi dsikki effohht eestahdijis un tã papilnam fuhdu lizzis apfahrt, un taf kohks nu ne augohht; no eefahkuma gan brangi lizzees us plaukschannu, bet us reis effohht nokaltis.

Ja tu pohstejamus dahrsa kohkus, kâ waijaga, gribbi pahrstahdihht eeksch gruntes weetas, tad lai tew prima mahjiba irr schi: israktams, ne apgruhdi faknes struppas un rohzi dohbi, furrâ gribbi eestahdihht, dauds plattaku, ne kâ israktam kohkam faknes irr. Kur mahlu grunte irr atrohdamu appakschâ, tur gan wisslabbaka weeta buhs. Tã rohzi dohbi diwas pehdas dsikkumâ un, ja tew pilnigs kohks irr, affi plattumâ. Tad labbi gan buhs, kad wehl us mahleem likfi labbu fahrtu wezzu, jau isdegguschu fuhdu appakschâ, kas pa puffi kâ semme isfkattahs, un tad labbu mellu semmi no kahpohstu dahrsa, plaukstes beesumâ, wirsû, woi drufzin wairak woi masak, kâ kohka faknes pehz dsikkuma isnefs. Eeksch smilfschu semmes gan mas dsikkaki war stahdihht, bet melna dumbra semme wirsfaknehm lai ne dsikkaki ne kâ pahri pirktu beesumâ paleek wirsû; jo dsikka stahdischana ne kam naw geldiga, waijaga ihsteni katru kohku tik dsikki ween eerakt, zif dsikki tur stahweja, fur pats Deems wiinnu bija stahdijis. — Bet pirms kohku eestahdi, tew waijaga ar assu nafi neween wirsoni, bet arri tohs faknu gallinus gluddi nogreest, ko lahpsia, isrohkoht, spurrainus irr apgruhdusi. Tad ar kahpohstu dahrsa semmi isplatti kohka faknes us wissahm puffedim weenlihdfigi, lai neweena fakne stahwu ne eeet semmê; pawelz' wirsejas faknes us augfchu, peeberr' katru starpinu ar semmi pilnu, uskrauj' wirsfaknehm tik semmes, zif waijaga, peedurr' meetu, peeseen' kohku, — un zerre us Deewu, kas swehtibu dohd.

A. B.

(Us preekschu wehl ohtra dalka.)

7tas mihklas usminna: Schuhplis.

Lihds 23. April pee Rih ges irr atnahkuschy 210 fuggi un aisbraukuschy 52.

Brihw drikkleht. No juhmallas-gubernementu angstas waldischannas puffed:

Dr. C. E. Napier'sky.